Burg. Feitplein 95
2273BW Voorburg

info@theaterludens.nl
www.theaterludens.nl
kantoor 070 3864880
kassa 070 3871168

BTW NL852 251 403 B01
Bank NL47RABO0179934597

16 April 2026

Gemeente Leidschendam-Voorburg
t.a.v. Mevr. C. Kornet – Dhr. J. Koomen
Beleidsambtenaren Cultuur

Geachte mevrouw Kornet en mijnheer Koomen, beste Charlotte en John,

Bijgaand treffen jullie het jaarverslag 2025 van de stichting Theater Ludens aan.

Naast de korte verslaglegging van onze activiteiten in 2025 luiden wij ook nu, in dit jaaroverzicht, de noodklok. Theater Ludens wordt al jaren onder gefinancierd. En hiermee doelen we op de structurele exploitatiesubsidie. Want met eenmalig bijeengeschraapte bedragen uit allerlei potjes gaan we het niet redden.

Wij wijzen u graag en met nadruk op de doelstelling van de gemeente zelf, vastgelegd in de *Cultuurvisie 2025; Een rijk cultureel leven voor iedereen*. Hierin stelt de gemeente dat iedere inwoner van onze gemeente toegang tot cultuur moet hebben. In de tot dit verslag behorende Bijlage 1 (De Cultureel-Maatschappelijke missie en activiteiten van Theater Ludens- april 2026) ziet u dat Ludens (al jaren) sterk inzet op culturele activiteiten die nauw aansluiten bij de doelstelling van deze Cultuurvisie. Dat zich dat niet vertaald in een passende exploitatiesubsidie is niet langer houdbaar. Voor 2027 loopt ons structurele tekort op naar €73.000 per jaar.

Er moet dus iets gedaan worden.
Mooie woorden alleen bieden geen soelaas.

Uit ons jaarverslag 2024 en nog steeds actueel:

1. **Wederom hechten wij er waarde aan u op de conclusies te wijzen die Berenschot in de zomer van 2023 heeft getrokken in haar onderzoek naar de stand van de Cultuursector in Leidschendam-Voorburg in opdracht van de gemeente Leidschendam-Voorburg in de aanloop naar het formuleren van een nieuwe gemeentelijke Cultuurvisie:**

   Uit 'Informatiedocument Cultuur' (Berenschot zomer 2023): Podiumkunsten (pagina 22)
   'Theater Ludens is de enige professionele theaterorganisatie in de gemeente. De theaterzaal van Ludens is 6,5 dag per week in gebruik voor professionele voorstellingen, amateuruitvoeringen, uitvoeringen van muziekschoolleerlingen, schoolvoorstellingen, verhuringen, etc. Het theater heeft geen bij-ruimten (vergaderkamers, cursuslokalen, etc.). Dit beperkt de mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik en verhuur. In de foyer worden exposities gehouden. De theaterorganisatie heeft 3,2 FTE en zit daarmee niet alleen

gebouwelijk, maar ook que personele bezetting aan het maximum. Ludens heeft personele uitbreiding nodig, o.a. een bedrijfsleider voor de dagelijkse leiding.

2. **Voorstel speerpunten Cultuurbeleid (pagina 29)**
   Financiering cultuursector in overeenstemming brengen met de opdrachten die zijn gegeven door de gemeente.

3. **Zelfs de landelijke overheid onderkent en benadrukt het belang van goed werkgeverschap.**
   De huidige financiering van het theater biedt onvoldoende ruimte aan de stichting Theater Ludens om als goed werkgever op te treden. Dat ook Berenschot dit heeft onderkend steunt ons in onze vraag aan de Gemeente Leidschendam-Voorburg om de financiële ondersteuning voor Theater Ludens op orde te brengen conform onze subsidieaanvraag 2025.
   Als dit niet gebeurt zal het huidige uitvoeringsniveau van Theater Ludens niet gehandhaafd kunnen worden, met alle gevolgen van dien.

   Graag wijzen wij u op het convenant van de Vereniging Nederlandse Gemeenten getiteld "**Handreiking van Schatbare Waarde- Fair Pay**" (2024) waarin gemeenten hebben afgesproken culturele professionals én instellingen eerlijk en naar waarde te betalen. Ook de Gemeente Leidschendam-Voorburg heeft hier haar handtekening onder gezet.

Ons inziens is het onbegrijpelijk dat deze zaken niet geadresseerd worden.
De ambities van de gemeente Leidschendam-Voorburg worden jaarlijks groter, maar de uitvoeringsgelden schaarser.

De vraag "Wat wil de gemeente nou eigenlijk van ons?" wordt hiermee steeds prangerder en verdient een goed gesprek. Graag voeren wij dit gesprek met u.

Namens het bestuur van Stichting Theater Ludens,

Rogier Helwig
directeur

BIJLAGE 1:
De theateractiviteiten van Theater Ludens

De plaats van Theater Ludens in de Gemeente Leidschendam-Voorburg

Theater Ludens is onontbeerlijk in het cultureel-maatschappelijke landschap van de Gemeente Leidschendam-Voorburg. Wij organiseren en/of bieden onderdak aan plm. 542(!) activiteiten per jaar.
Dit doen wij met een minimale professionele bezetting en veel gemotiveerde vrijwilligers.
Door onze inzet heeft het lokale cultureel-maatschappelijke landschap kleur op de wangen gekregen en vinden veel inwoners, organisaties en instellingen een cultureel huis.

Wat levert Theater Ludens de gemeente op?

- Een professioneel podium met plm. 542 evenementen, voorstellingen, concerten en films per jaar in meerdere genres en voor zeer uiteenlopende doelgroepen, resulterend in een gemiddeld gebouwgebruik van 6,5 dagen per week.
- Een theater dat open staat voor de lokale cultuuraanbieder (tegen kostprijs). Hiermee bedienen wij de stad in het ontsluiten, ontwikkelen en presenteren van haar culturele potentieel.
- Een theater dat met plm. 70 vrijwilligers gedragen wordt door de lokale bevolking.
- Een organisatie die door zijn professionaliteit een stabiele en constructieve samenwerkingspartner is van gemeente en collega-instellingen.
- Een organisatie die functioneert als culturele aanjager in de stad.
- Een verbindende factor tussen publiek, lokale aanbieders, verenigingen, stichtingen en culturele ondernemers.

Het jaar 2025- algemeen

2025 was een bijzonder goed jaar voor Theater Ludens. De 167 voorstellingen werden uitermate goed bezocht (wij investeren veel tijd en energie in het verhogen van de kwaliteit van ons aanbod) en ook de cultureel-maatschappelijke activiteiten namen een vlucht. Met rond de 34.000 bezoekers zitten wij aan de maximale capaciteit van ons theater.

Theater Ludens in cijfers

Activiteit			Bezoekers
1. Voorstellingen		167	13.292
2. Cultureel maatschappelijke evenementen		82	10.332
2a. Jeugdtheaterschool	– cursuslessen en presentaties	270	
	- cursisten		5400
	- bezoekers presentaties		1125
	Totaal		
3. Commerciële verhuren		23	1886

Totaal aantal activiteiten:	**542**
Totaal aantal activiteiten incl. Het Veur Theater (zie NB. 2)	**600**
Totaal aantal bezoekers:	**32.035**
Totaal aantal bezoekers incl. Het Veur Theater (zie NB. 2)	**34.467**

NB 1 Interne organisatie:

70 vrijwilligers verdeeld in 8 werkgroepen die maandelijks vergaderen.

Plus medewerkersbijeenkomsten (3x per jaar)

BHV-trainingen en veiligheidsoefeningen (3x per jaar)

NB 2 Activiteiten i.h.k.v. de samenwerkingsovereenkomst Het Veur Theater

deze activiteiten worden door Ludens georganiseerd

Schoolvoorstellingen (Cultuurmenu)	24	1.632
Jeugdtheaterschool cursussen	34	800

BIJLAGE 2: De Cultureel-Maatschappelijke missie en activiteiten van Theater Ludens

3 april 2026

Theater Ludens is meer dan een podium voor voorstellingen — het is een plek waar de samenleving bij elkaar komt om van cultuur te genieten en te participeren.
Wij geloven dat cultuur voor iedereen toegankelijk moet zijn. Daarom stellen we ons theater beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven, lokale talenten, stellen we kaartjes beschikbaar voor mensen in kwetsbare situaties of gezinnen die het financieel moeilijk hebben. Samen maken we theater mét en vóór de samenleving.

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft in haar **Cultuurvisie van 2026** de focus gelegd op "*het toegankelijk maken van cultuur voor álle inwoners van Leidschendam-Voorburg*". Belangrijke instrumenten zijn activiteiten op het gebied van Cultuureducatie en Cultuurparticipatie.
Theater Ludens is al sinds 2015 bezig met het ontwikkelen van een cultureel-maatschappelijke agenda. Vanuit de overtuiging dat cultuur in staat is (kwetsbare) mensen in beweging te krijgen ontwikkelen wij activiteiten voor de inwoners van Leidschendam-Voorburg. Als theater ontwikkelen en organiseren wij activiteiten samen met lokale partners uit de cultuur- en welzijnshoek.
Dit doen wij met een (veel te krappe) bezetting van 3,4 fte en 70 vrijwilligers.

Afkortingen: Cultuureducatie (CE), Cultuurparticipatie (CP)

1. **De jeugdtheaterschool- CE/CP**
   - Kinderen maken kennis met, en ontwikkelen hun talent op gebied van dans, zang en acteren.
   - Doelgroep: kinderen tussen de 6 en 12 jaar.
   - Gratis met Ooievaarspas!
   - Samenwerkende partner: Trias, Centrum voor de Kunsten
   - Subsidie: plm. €8.000 per jaar (niet kostendekkend)/ Trias ontvangt hier ook subsidie voor.

2. **Theaterdeel Cultuurmenu- CE**
   - Theater Ludens is een belangrijke partner binnen het Cultuurmenu (aanbieden van lokale cultuur voor de leerlingen van het basisonderwijs). Wij organiseren theatervoorstellingen in meerdere disciplines. De Voorburgse scholen komen in Theater Ludens, ten behoeve van de Leidschendamse en Stompwijkse scholen gebruiken wij Het Veur Theater.
   - Doelgroep: leerlingen PO
   - Samenwerkende partners: Bibliotheek aan de Vliet, Het Veur Theater.
   - Financiering: gemeentelijke bijdrage plm. €15.000 (nauwelijks kostendekkend en afhankelijk van deelname scholen).
   - Dagdelen: plm. 25

3. **Popactiviteiten- CP**
    - Ons poppodium als broedplaats voor lokaal muzikaal poptalent. Door het ontbreken van een muziekpodium (of jeugdhonken) voelt Ludens zich geroepen om voor deze jeugdige doelgroep op te komen.
    - 5x POPcafé per jaar, 1x Voorburgse POPPrijs per jaar
    - Samenwerkende partner: Muziekschool Voorburg en de scholen van het Voortgezet Onderwijs.
    - Subsidie: plm. €10.000 in 2026 (kostendekkend).

4. **Wijktheater KLEUR- CE/CP**
    - Een samenwerking tussen Trias, Centrum voor de Kunsten en Theater Ludens. Wijktheater KLEUR bestaat uit inwoners van Leidschendam-Voorburg die elkaar vonden via workshops bij WOEJ, het Taalhuis van de Bibliotheek aan de Vliet, IKEC De Waterlelie en Foxtaal. Wekelijks wordt in Theater Ludens gerepeteerd. Daarna volgen voorstellingen door de hele gemeente heen.
    - Doelgroep: inwoners die nodig hun plek zoeken in de lokale samenleving omdat hun roots elders liggen.
    - Samenwerkende partner: Trias, Stichting voor de Kunsten
    - Subsidie: €0
    - Dagdelen: 50 per jaar (repetities en voorstellingen)

5. **Mijn verhaal, mijn podium- CE/CP**
    - Initiatief van Theater Ludens en de Stichting Studielokalen uit Leidschendam waarbij plm. 80 kinderen de mogelijkheid krijgen hun ‘stem’ te laten horen. Dit zijn kinderen uit andere culturen, waarbij emotionele verwerking vaak een probleem is. Gedurende een jaar verwoorden zij onder professionele begeleiding hun verhaal, hun gevoelswereld en maken hier een voorstelling over.
    - Deelnemers: plm. 80 kinderen en 30 begeleiders/ouders uit vnl. Leidschendam-Noord
    - Financiering: gemeentelijke subsidie: €0
      Fondsen aangevraagd: €40.000 (in aanvraag)

6. **Cultureel-maatschappelijke verhuren- CP/CE**
   Theater Ludens stelt haar podium ter beschikking van de lokale samenleving (cultureel en/of maatschappelijk) tegen kostprijstarieven. Voorbeelden hiervan zijn:
    - **Podium Talentenloods:** Theater Ludens stelt haar podium open voor onze lokale jeugd van het basisonderwijs in Leidschendam-Voorburg. Podium Talentenloods biedt onze jonge jeugd een mooie plek om hun interesses en talenten te laten zien: van muziek, techniek tot sport en hobbies. Van activiteiten in de vrije tijd tot schoolprojecten en inspirerend aanbod van organisaties. Ook de activiteiten van de junior-klimaatburgemeesters krijgen het podium. Zij zetten hun talenten in voor een duurzame toekomst.
    - **Podium voor scholen:** Po en VO maken gebruik van het theater voor bv. Musical van groep 8 en andere podiumactiviteiten.
    - **Winterwonderland:** podiumactiviteit van Sport en Welzijn t.b.v. de Brede School.

- **Cultureel netwerk:** als (voormalig) penvoerder van het culturele platform Cultuur&Co. organiseren wij culturele bijeenkomsten en borrels voor het culturele netwerk. Dit doen wij samen met onze culturele kernpartners: Bibliotheek aan de Vliet, Huygens Museum en het Huygens Festival.
- **Zing Es project van Muziekonderwijs Kees Sijbrandij.** Kees geeft interactief muziekonderwijs op veel basisscholen in Leidschendam-Voorburg. Aan het einde van zo'n traject presenteren de kinderen in Theater Ludens zich aan hun ouders. Een feestelijke, muzikale bijeenkomst!
- **Activiteiten van de Bibliotheek aan de Vliet.** Denk aan lezingen, leesactiviteiten voor kinderen etc.
- **Activiteiten van SenW/WOEJ onder de noemer OogVoorElkaar.**

7. **Gratis (of bijna gratis)- CP**

   Er zijn activiteiten en/of organisaties die geen of heel weinig geld hebben. Die goed werk verzetten voor inwoners van Leidschendam-Voorburg die het nodig hebben. In die uitzonderlijke gevallen bieden wij gratis kaartjes of ruimte aan. Omdat Theater Ludens, betaald uit de samenlevingspot die gemeentelijke begroting heet, een verantwoordelijkheid voelt naar juist die inwoners met een kleine beurs. Of een steun in de rug nodig hebben en bij ons een sociale warme hand voelen. ***Omdat iedereen met cultuur in aanraking mag komen***.
   Laat dat nu juist het uitgangspunt van de gemeentelijke cultuurvisie zijn.

   Voorbeelden zijn:

   - **Dalton Lyceum** vertoont jaarlijks, voor vertrek met 3VMBO naar Auschwitz, de film Schindlers List. Dalton heeft geen budget voor zaalhuur.
   - **Openlucht Bioscoop**: aan de start van het culturele seizoen, in september, organiseert Theater Ludens een openluchtbioscoop. ls cultureel cadeau aan de stad.
   - Het **Kado aan de Stad**. Een gezellige voorstellingsavond waarbij we inwoners die zich geen cultuur kunnen veroorloven, een gratis voorstelling aanbieden. Inclusief gratis bitterballen en een drankje! Hierin werken we nauw samen met Sport en Welzijn, WOEJ en andere welzijnspartners.
   - Wij ondersteunen het **Ouder-Kind project van SenW** met gratis kaartjes voor de films die Theater Ludens in de schoolvakanties draait. Met gratis popcorn!
   - We ondersteunen initiatieven van Sport en Welzijn **voor ouderen** met gratis kaartjes voor onze lunchconcerten.
   - Wij stellen een beperkt contigent kaartjes ter beschikking aan organisaties als **Buddy Netwerk, Vitalis, Sport en Welzijn**. Kaartjes die cliënten van deze organisaties in staat stellen het theater te bezoeken, omdat dat anders niet kan.
   - Gebruik van onze theaterzaal voor bv. **Het Verkiezingsdebat**. Ook betalen wij uit eigen zak technische middelen die speciaal hiervoor ingehuurd moeten worden.
   - Wij bieden permanent onderdak aan de **permanente en wisselende expositie** van de Voorburgse en Leidschendamse amateur-kunstschilders in de boven foyer van Theater Ludens. Middelen zoals verf en nieuwe zaalverlichting hebben wij uit eigen zak betaald.
   - Een **legertje van dansscholen, theater- en zangopleidingen** die de gemeente rijk is vindt zijn weg naar het podium van Ludens. Al deze lokale instellingen en verenigingen betalen een klein

bedrag voor hun podiumpresentatie. Meer betalen kunnen zij niet; dan kunnen hun leerlingen het geleerde niet aan hun ouders, opa's, oma's, vrienden en bekenden presenteren.

8. **Opgenomen in onze programmering (CE)**
   Om de oudere inwoners van onze gemeente ter wille te zijn bieden we een programma speciaal voor hen aan, zonder dit zo te benoemen. De aard van de activiteit bepaalt hier de bezoekersdoelgroep.
   - **Lunchconcerten**
     Iedere twee weken organiseren we op donderdagmiddag een klassiek lunchconcert, verzorgd door de studenten van óf het Koninklijk Conservatorium, óf Codarts Rotterdam.
   - Onder de noemer **TheaterCinema** vertonen we meermalen per maand films overdag. TheaterCinema is een gezamenlijk project van de Rijswijkse Schouwburg, de Bibliotheek aan de Vliet en Theater Ludens.
   - **Cursussen Kunstgeschiedenis**: met onze samenwerkingspartner Anne Marie Boorsma organiseren we wekelijks kunstgeschiedenislessen tegen een kleine prijs.

9. **In de planning (CP)**
   Er staan enkele interessante nieuwe projecten in de planning.

   - **Stadsgesprekken**
     Samen met de Bibliotheek aan de Vliet werken we aan een serie **Stadsgesprekken**, waarin we naar de inwoners toegaan. Niet om naar hun mening over specifieke onderwerpen te *vragen*, maar om ze uit te nodigen hun mening, plannen, grieven te *brengen*. Geef de inwoner een stem!
   - **MeeMaakTheater**
     Ook werken we met de Bibliotheek aan een plan voor zgn. MeeMaakTheater**:** geef de inwoner een plek, de gereedschappen om zijn/haar ideeën en theatrale plannen uit te werken en te presenteren. Gepland voor uitvoering in seizoen 2026-2027.
   - **Theatergroep voor ouderen**
     Een initiatief van Theater Ludens die hiervoor naar partners gaat zoeken.
     Gepland voor uitvoering in seizoen 2027-28.

Over de financiering

Wij zijn voor onze projecten afhankelijk van projectsubsidies. Gemeentelijke projectsubsidies zijn relatief kleine, eenmalige bedragen die geen uitzicht bieden op meerjarige **stabiliteit** en inhoudelijke **ontwikkeling.** Het is ieder jaar maar weer de vraag of je de financiering rond krijgt.
Ook moet er Jaarlijks worden aangevraagd en verantwoord. Hoe terecht ook, het is een enorme en onverantwoorde tijdsdruk op de capaciteit van de organisatie.

Organisatorische belasting
Door gebrek aan een gedegen en afdoende structurele exploitatiesubsidie drukken de overheadkosten van onze cultureel-maatschappelijke activiteiten onevenredig hoog op onze begroting. Deze kosten betreffen inzet personeel en vrijwilligers, gebruik theater (slijtage op materiaal neemt toe met 50%), extra schoonmaak, kosten energie etc.
Deze kosten worden slechts *zeer ten dele* gedekt door de projectsubsidies, en al helemaal niet door de exploitatiesubsidie.

Externe financiering
Het is al vaak gezegd, dus ten overvloede: de landelijke en regionale fondsen (waar de gemeente graag naar verwijst als alternatieve financieringsbron) worden overspoeld met aanvragen en hun geldpot is vaak al leeg als je ernaar kijkt. Daarnaast zijn veel fondsen huiverig om te financieren als de gemeente niet meefinanciert. Als er al sprake is van externe financiering dan is dat voor een maximale duur van drie jaar, want langer financieren fondsen niet.
Dus sta je als organisatie met lege handen.

Conclusie
De gemeente juicht ons aanbod al jaren toe, maar weigert de financiering aan te laten sluiten op dit aanbod. Deze onevenredigheid leidt nu al tot grote financiële en organisatorische problemen.

Niet vergeten:
De cultureel-maatschappelijke agenda, tezamen met 167 geprogrammeerde voorstellingen resulteren in plm. 542 evenementen per jaar.
Dat maakt Theater Ludens tot het kloppend hart in de lokale samenleving.
Een samenleving die hierdoor steeds meer kleur op de wangen krijgt.